

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 35

Заснований в 1996 році

Рівне – 2006

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ:
Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету.
Випуск 35. — Рівне: РДГУ, 2006. — 196 с.**

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем дидактики вищої освіти, історії педагогіки, теорії і методик виховання та розвитку учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, практичних працівників освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет)/

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 24.11.2006 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 6.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2006

Резюме. Стаття посвячена проблемі формування екологічного свідомості учасників основної школи.

Ключевые слова: биосфера, екологічне образование, екологічне свідомість, екологічна ситуація.

Zyl I.P. Psychologically-pedagogical aspects of the formation of pupils' ecological consciousness in basic school.

Summary. The article is devoted to the problem of the formation of pupils' ecological consciousness in basic school.

Key words: biosphere, ecological education, ecological consciousness, ecological situation.

Одержано редакцією 15.10.2006.

УДК: 372.41 - 057.874

Ю. В. ЛЕЛЮХ

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ

Резюме. У статті розглядається проблема формування мовленнєвої компетенції учнів на уроках читання як важлива складова професійної готовності майбутніх вчителів початкових класів до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності.

Ключові слова: готовність, комунікативно-мовленнєва діяльність, мовленнєва компетенція, фонетико-орфоепічна компетенція, лексична компетенція, граматико-стилістична компетенція, діалогова компетенція, комунікативна компетенція.

Постановка проблеми. Серед стратегічних завдань, які стоять перед сучасною освітою значне місце посідає забезпечення високоякісної підготовки активних, конкурентоспроможних фахівців нової генерації, здатних до творчої праці, освоєння і впровадження нових технологій, професійного розвитку, які мають ґрунтовну теоретичну й практичну підготовку з обраного фаху, можуть самостійно приймати рішення, адаптуватися до змін в суспільстві й коригувати свою професійну діяльність; вміють висловлюватися в усіх доступних формах, типах і стилях мовлення; ставити й реалізовувати мету і завдання, що виходять за межі стандартних вимог.

Реалізація означених завдань стосовно вчителів початкової школи значною мірою залежить від формування готовності майбутніх спеціалістів до професійної, зокрема комунікативно-мовленнєвої діяльності, яка є важливою складовою їхньої педагогічної діяльності.

Аналіз наукової педагогічної та психологічної літератури свідчить про наявність певних напрямків дослідження готовності вчителя до професійної діяльності: професійна готовність до педагогічної діяльності (В.Сластьонін, К.Платонов, О.Мороз, А.Линенко); вивчення змістовної характеристики поняття „загальна готовність до праці” (С.Максименко, Т.Щербан, С.Рубінштейн, П.Рудик, Д.Узнадзе, Г.Ложкін та ін.); теорія і практика формування готовності студентів педагогічних вузів до професійної діяльності (В.Смирєнський, П.Харченко та ін.); аналіз основних структурних компонентів і показників готовності до педагогічної діяльності (Г.Балл, Л.Овсянецька, В.Семиченко, Л.Рубіна, А.Пуні, М.Папуча та ін.); психологічна готовність (О.Деркач, М.Дьяченко, Л.Кандибович, М.Левітов, В.Моляко, О.Пелєх, О.Проскура, М.Смульсон та ін.); дослідження готовності до різних видів діяльності в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів (В.Борисов, М.Вієвська, Л.Григоренко, А.Капська, Г.Костюк, К.Макагон, А.Петренко, Л.Савченко, В.Щербина та ін.) тощо. Проблема формування і розвитку комунікативно-мовленнєвих умінь досліджувалась Л.Виготським, П.Гальперінім, І.Зимньою, М.Жинкінім, О.Леонтєвим, А.Марковою, І.Синицею та ін. Контроль і оцінку сформованості комунікативно-мовленнєвих умінь досліджували І.Гудзик, В.Корсаков, Н.Пашківська та ін. Однак у спеціальній літературі категорія „готовність майбутнього вчителя початкових класів до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності” ще не знайшла достатнього висвітлення, що негативно позначається на практиці навчання студентів.

У психолого-педагогічній літературі немає однозначного загальноприйнятого підходу до трактування змісту поняття „готовність”. Д.Узнадзе розглядає готовність як настанову; Б.Ананьєв та С.Рубінштейн – як наявність здібностей; К.Платонов – як якість особистості; М.Дьяченко, Л.Кандибович – як психічний стан; В.Крутецький – як синтез властивостей особистості; Ю.Гільбух, Л.Кондрашова та В.Сластьонін вважають, що готовність – це складне особистісне утворення. На сучасному етапі розвитку педагогічної думки домінує підхід до визначення готовності як стану та якості особистості, що забезпечує успішний перехід від навчання студента у ВНЗ до професійної діяльності.

Під готовністю майбутнього вчителя до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності ми розуміємо якісну характеристику педагога, що виявляється в умінні здійснювати ефективну комунікативно-мовленнєву діяльність молодших школярів і в прагненні до оволодіння цією діяльністю на вищому рівні.

Провідним компонентом в структурі готовності студентів до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності школярів є мовленнєва компетенція, якою забезпечується формування мовленнєвої особистості – людини, що вільно і легко висловлює власні думки, виявляє високий рівень мовленнєвої культури, дбає про якість свого мовлення і його вдосконалення (М.Вашуленко).

Мета статті – розкрити сутність мовленнєвої компетенції та її складових, визначити рівень сформованості означеної компетенції у майбутніх вчителів щодо уроків читання.

Завдання – з'ясувати вихідний рівень сформованості мовленнєвої компетенції студентів. *Актуальність* дослідження зумовлена Концепцією мовної освіти в Україні, автори якої визначили головною метою навчання рідної мови в середній школі – формування особистості, яка володіє уміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами під час сприйняття (слухання і читання) та створення (говоріння і письми) висловлювань у різних сферах мовлення, тобто в забезпеченні її всебічної мовленнєвої компетенції [1,16-17].

Під *мовленнєвою компетенцією* розуміють вміння адекватно й доречно практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього як мовні, так і позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення [2,102].

На думку М.Пентилюк, мовленнєва компетенція кожної особистості виявляється у виробленні умінь користуватися усною і писемною літературною мовою, багатством її виражальних засобів залежно від мети і завдань висловлювання та сфери суспільного життя [5,9].

Мовленнєва компетенція є поняттям комплексним. Спираючись на мовну компетенцію, вона охоплює систему мовленнєвих вмінь – вести діалог; сприймати, відтворювати і створювати усні і писемні монологічні та діалогічні висловлювання різних рівнів, типів і жанрів, необхідних у різноманітних життєвих ситуаціях [2].

У мовленнєвій компетенції виокремлюються фонетико-орфоепічна, лексична, граматико-стилістична, діамологічна та комунікативна компетенції. Визначені види компетенції дають змогу охопити всі сторони комунікативно-мовленнєвої діяльності. Фонетико-орфоепічна компетенція формується у процесі роботи з виховання звукової культури мовлення і правильності вимови; лексична компетенція ґрунтується на словниковій роботі з дітьми; граматико-стилістична компетенція охоплює формування граматичної правильності мовлення в практичній мовленнєвій діяльності у відповідності до його стилів; діамологічна стосується монологічного і діалогічного мовлення.

Оскільки для формування мовленнєвої компетенції визначальним є формування в комплексі кожної з означених компетенцій, вважаємо за доцільне визначення їхньої сутності. У визначенні спираємося на дослідження А.Богуш [2,102].

Фонетико-орфоепічна компетенція – це правильна вимова всіх звуків рідної мови, звукосполучень згідно з орфоепічними нормами, наголосів, добре розвинений фонематичний слух, що дозволяє диференціювати фонемі; володіння інтонаційними засобами виразності мовлення (темп, тембр, сила голосу, логічні наголоси тощо).

Лексична компетенція – це наявність певного запасу слів у межах вікового періоду, здатність до адекватного використання лексем, доречне вживання образних виразів, приказок, прислів'їв, фразеологічних зворотів.

Граматико-стилістична компетенція – це неусвідомлене вживання граматичних форм рідної мови згідно принципів і способів добору мовних засобів з урахуванням особливостей стилів мовлення, чуття граматичної форми, наявність корекційних навичок щодо правильності вживання граматичних і стилістичних норм.

Діамологічна компетенція – це розуміння зв'язного тексту, вміння відповідати на запитання і звертатися з питаннями, підтримувати та розпочинати розмову, вести діалог, складати різні види розповідей.

Комунікативна компетенція – це комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватися в ситуації спілкування, ініціативність спілкування.

Найширші можливості для формування мовленнєвої компетенції мають уроки читання, а у ВНЗ – спецкурс “Зміст та дидактична структура уроку читання в початкових класах”, опрацьований професором Коваль Г.П. [3].

Розглянемо основні вміння, якими має оволодіти студент під час навчання у ВНЗ, щоб забезпечити ефективне формування мовленнєвої компетенції учнів на уроках читання.

Фонетико-орфоепічна компетенція: змінювати наголос; вимовляти слова відповідно до орфоепічних норм; вибирати з тексту слова для „орфоепічного” читання, виконувати звуковий аналіз слів; читати уривок партитурним читанням; розвивати мовленнєве дихання; розвивати фонематичний слух; удосконалювати дикцію; розвивати інтонаційну виразність мовлення (інтонацію, темп, тембр, силу голосу, мелодію, наголоси тощо); вести роботу над усвідомленням дітьми звукового складу слів рідної мови та норм їх літературної вимови.

Лексична компетенція: добирати до слова антоніми, синоніми; виділяти опорні (ключові) слова в тексті; давати тлумачення слів, вчити розуміти багатозначність, синонімічність та переносне значення слів; вводити слова у словосполучення, речення; збагачувати словник дітей новою лексикою та активізувати; уточнювати значення окремих слів і словосполучень; замінювати слова-діалектизми словами літературної мови; розвивати образне мовлення (збагачувати активний словник дітей образними виразами).

Граматико-стилістична компетенція: добирати відповідну граматичну форму слова, правильно вживаючи закінчення; узгоджувати слова у реченні; розкривати дужки, ставлячи слово у потрібній формі; добирати із слів в дужках найбільш доцільне слово; доповнювати речення словами, що означають ознаку

предмета (дію); поновлювати деформоване речення (текст); практично ознайомлювати дітей з граматичними формами рідної мови; вдосконалювати синтаксичну сторону мовлення; вчити висловлювати одну й ту ж саму думку різними граматичними формами; формувати граматичне і стилістичне чуття рідної мови, чуття помилок, самокорекцію, самоконтроль та взаємоконтроль мовлення.

Діамонологічна компетенція: ставити запитання до тексту; відповідати на запитання; добирати до тексту заголовки; переказувати на основі почутого, побаченого чи прочитаного; складати розповідь на основі фабули, за серією сюжетних картин; будувати висловлювання у формі опису; закінчувати текст (розповідь); будувати діалог на запропоновану тему; інсценізувати.

Комунікативна компетенція: вчити виявляти ініціативу в розмові, звертатися із запитаннями, проханнями до інших; підтримувати розмову, продовжувати її відповідно до ситуації спілкування; розвивати комунікативні здібності; засвоювати етичні норми та ввічливі форми спілкування; розвивати мовленнєвий етикет; формувати культуру мовлення і культуру спілкування.

Враховуючи критерії оцінювання навчальних досягнень учнів, ми вивели наступні рівні сформованості мовленнєвої компетенції студентів стосовно уроків читання: низький, середній, достатній і високий.

Для визначення рівня сформованості мовленнєвої компетенції у майбутніх вчителів щодо уроків читання нами використано систему спеціально дібраних вправ, що відображають ступінь сформованості кожного компонента означеної компетенції.

Дослідження проводилось зі студентами 3 курсу педагогічного факультету РДГУ (взято 2 контрольні і 2 експериментальні групи), де викладалась методика читання. З кожного критерію визначено середній показник.

Загальний рівень сформованості мовленнєвої компетенції студентів стосовно уроків читання ми вираховували за формулою:

$$\Gamma = \frac{K_1 + K_2 + K_3 + K_4 + K_5}{5} [6,200]$$

де: Γ – загальний, інтегративний показник сформованості мовленнєвої компетенції щодо уроків читання; K_1 – критерій 1, показник сформованості фонетико-орфоепічної компетенції; K_2 – критерій 2, показник сформованості лексичної компетенції; K_3 – критерій 3, показник сформованості граматико-стилістичної компетенції; K_4 – критерій 4, показник сформованості діамонологічної компетенції; K_5 – критерій 5, показник сформованості комунікативної компетенції.

Визначення рівня сформованості мовленнєвої компетенції майбутніх вчителів на уроках читання здійснено за шкалою:

Інтервали інтегративного показника (у балах)	Рівні сформованості
9-10	Високий
6-8	Достатній
4-5	Середній
0-3	Низький

Низький рівень. Студент знає найпростіші шляхи збагачення активного словника учнів, елементарні способи семантизації слів; володіє елементами проведення найпростіших форм переказу, застосовує репродуктивний переказ (з великими неточностями); ставить запитання, спрямовані на відтворення послідовності подій; відповідає на запитання поверховими висловлюваннями або одним словом; частково усвідомлює граматичну структуру речення; не вміє організувати роботу на творення текстів на основі прочитаного, побаченого, прослуханого; частково вміє опрацьовувати логічну партитуру виразного читання та партитуру техніки мовлення; не володіє партитурами читання творів різних жанрів; не володіє культурою спілкування.

Середній рівень. Студент знає шляхи збагачення активного словника учнів, але застосовує найпростіші; обізнаний з різними способами семантизації слів, але практикує елементарні; володіє елементарними формами переказу, застосовує репродуктивний та вибірково перекази; ставить доцільні, однак нечітко сформульовані запитання; відповідає на запитання коротко, без детальних пояснень; усвідомлює граматичну структуру речення, але може допускати окремі неточності; зазнає певних труднощів в організації роботи на творення текстів на основі прочитаного, побаченого, прослуханого; вміє опрацьовувати партитуру з техніки мовлення і частково – партитуру виразного читання твору; володіє елементами партитури читання творів основних жанрів, елементами культури спілкування.

Достатній рівень. Студент застосовує доцільні шляхи та провідні методики збагачення активного словника учнів; застосовує різні способи семантизації слів; володіє методикою проведення різних форм переказу; застосовує репродуктивний, вибірково, „зоровий”, „слуховий”, стислий перекази, знає способи скорочення тексту; вміє ставити різні запитання, формулює їх у цікавій формі; дає влучні відповіді на запитання, хоча може припускатися окремих неточностей; усвідомлює граматичну структуру речення; вміє організувати роботу на творення текстів на основі прочитаного, побаченого, прослуханого; володіє на достатньому рівні уміннями опрацьовувати партитуру з техніки мовлення та партитуру виразного читання твору; володіє партитурами читання творів різних жанрів та культурою спілкування.

Високий рівень. Студент досконало володіє відомими та пропонує нові шляхи, застосовує власні

методики збагачення активного словника учнів; протиставляє різні способи семантизації слів; досконало володіє усіма формами переказу, вміє застосовувати різні його форми, володіє способами скорочення тексту; ставить нестандартні запитання, які вимагають глибокого розуміння тексту чи висловлення власної думки; відповідає на запитання ґрунтовно та аргументовано, використовуючи аналогію; усвідомлює граматичні структури речень, вміє зіставити й протиставити їх; творчо організовує роботу на творення текстів на основі прочитаного, побаченого, прослуханого; досконало володіє вміннями опрацьовувати партитуру з техніки мовлення та партитуру виразного читання твору; на високому рівні володіє партитурами читання творів різних жанрів та культурою спілкування.

Статистичні дані засвідчують наступне співвідношення за рівнями (Див. табл. 1).

Таблиця 1

Рівні сформованості мовленнєвої компетенції студентів щодо уроків читання (%)

Рівні	КГ	ЕГ
Високий	5,2	14,1
Достатній	12,6	20,4
Середній	29,3	38,9
Низький	52,9	26,6

Як засвідчують результати таблиці на високому рівні сформованості мовленнєвої компетенції стосовно уроків читання перебували лише 14,1 % студентів ЕГ та 5,2 % КГ. Студентів, які мають достатній рівень сформованості було 20,4 % ЕГ та 12,6 % КГ. На середньому рівні знаходилось 38,9 % ЕГ та 29,3 % КГ. Низький рівень охопив 26,6 % ЕГ та 52,9 % КГ.

Висновки. Дані, одержані внаслідок діагностичного експерименту, свідчать, що: змістовий та дидактичний рівні формування мовленнєвої компетенції у практиці навчання на уроках читання недостатні; відсутній належний рівень сформованості мовленнєвої компетенції в цілому; переважає увага до формування граматико-стилістичної компетенції; відстають у формуванні фонетико-орфоепічна та лексична компетенції.

Означена проблема формування мовленнєвої компетенції має неабияку вагу та потребує подальшого дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біляєв О.М., Скуратівський Л.В., Симоненко Л.М., Шелехова Г.Т. Концепція навчання державної мови в школах України// Дивослово. – 1996. – № 1.
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактична: теорія і практика. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 216с.
3. Коваль Г. Зміст та дидактична структура уроку читання в початкових класах. Спецкурс з методики викладання української мови. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. – 80 с.
4. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Захарчук З.О., Іванова Л.І. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. – Рівне, 2002. – 133с.
5. Пентиліук М. Наукові засади комунікативної спрямованості у навчанні рідної мови// Українська мова і література в школі. – 1999. – № 3.
6. Шептенко П.А., Воронина Г.А. Методика и технология работы социального педагога / Под ред. В.А Слостенина. – М.: Академия, 2001. – 208с.

Лелюх Ю.В. Готовность будущих учителей к формированию речевой компетенции учеников на уроках чтения.

Резюме. В статье рассматривается проблема формирования речевой компетенции на уроках чтения как составная профессиональной готовности будущих учителей начальных классов к организации коммуникативно-речевой деятельности школьников.

Ключевые слова: готовность, коммуникативно-речевая деятельность, речевая компетенция, фонетико-орфоэпическая компетенция, лексическая компетенция, грамматико-стилистическая компетенция, диалогическая компетенция, коммуникативная компетенция.

Lelyukh Y.V. Readiness of the future teachers for formation of the speech competence of pupils at lessons of reading.

Summary. In article the problem of formation of the speech competence at lessons of reading as compound professional readiness of the future teachers of initial classes for the organization of communicative-speech activity of schoolchildren is considered.

Key words: readiness, communicative-speech activity, speech competence, phonetic-orphoepical competence, lexical competence, grammatical-stylistic competence, dialogical-monological competence, communicative competence.

Одержано редакцію 27.10.2006.

ЗМІСТ

Постоловський Р.М. Передмова	3
Частина I. Інноваційні технології реалізації навчального процесу у вищих навчальних закладах	4
<i>Артемчук Г.І., Спіцин Є.С.</i> Деякі проблеми реалізації кредитно-модульної системи організації навчального процесу в університеті.....	4
<i>Берека В.Є.</i> Педагогічна практика – невід’ємна складова підготовки майбутнього керівника освітнього закладу.	7
<i>Бричок Б.П.</i> . Модернізація освітнього процесу на основі концентрованого підходу.....	15
<i>Вихрущ В.О., Решетуха Л.Г.</i> До проблеми контрольно-оцінної діяльності у педагогічному вищому навчальному закладі	18
<i>Ємельянова Д.В.</i> До питання організації самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульного навчання.....	20
<i>Янциур М. С.</i> Підготовка майбутніх вчителів до професійної орієнтації учнів у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.....	23
<i>Мамчич О.Б.</i> Педагогічна інноватика використання модульної системи у вищій школі.....	29
<i>Петриненко Л.О.</i> Диференціація підготовки майбутніх вчителів-початківців до інноваційної діяльності	33
<i>Шевців З.М.</i> Соціально-педагогічна діяльність як навчальний предмет.....	35
<i>Яцук І.П.</i> Особливості особистісно-орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя.....	38
<i>Машкіна Л.А.</i> Методологічні засади впровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах.....	42
<i>Баркасі В.В.</i> Використання можливостей новітніх інформаційних технологій навчання для підвищення рівня інформаційної культури майбутніх вчителів іноземних мов	47
<i>Варич О. С., Сингаївський Д. В.</i> .Розвиток технічного мислення майбутніх вчителів трудового навчання з використанням новітніх інформаційних технологій	51
<i>Кочубей А.В.</i> Формування трудової культури майбутніх інженерів у вищому навчальному закладі засобами народознавства.....	55
<i>Бойчук Ю.Д., Марциновський В.П., Зуб. О.В., Калініна О.В.</i> Сучасні педагогічні технології при викладанні курсу „Основи екології” у вищому педагогічному навчальному закладі	59
<i>Джаман Т.В.</i> Рефлексія професійного становлення соціальних педагогів як інноваційна технологія реалізації навчального процесу.....	65
<i>Комар Т.В.</i> Деякі проблеми професійного становлення студентів гуманітарно-педагогічного факультету	67
<i>Криловець М.Г.</i> Інноваційні технології фахової підготовки майбутніх учителів географії.....	70
<i>Тепла О.Н.</i> Формування від повідальності у процесі фахової підготовки студентів аграрних вищих навчальних закладів	72
<i>Ніконенко І.С.</i> До питання компетентнісного підходу до навчання у вищій школі	74
<i>Перець О.М.</i> Сутність професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів.....	80
<i>Павленко О.В.</i> Шляхи фасилітації процесу інтеракції в системі „Здорова дитина – дитина з особливими потребами”.....	83
<i>Сілков В.В., Сілкова Е.О.</i> До питання про структуру та функції методико-математичної підготовки вчителів початкових класів в умовах кредитно модульної системи організації навчального процесу	85
<i>Суржук Т.Б.</i> Пошук ефективних способів керівництва навчальним процесом індивідуально-диференційованого спрямування.....	88
<i>Яременко О.О.</i> Технології проблемного навчання на уроках іноземної мови для студентів педагогічних вузів	92
<i>Временко М.В., Грабовська Т.О.</i> Формування гендерної компетенції студентів: когнітивний аспект.	95
<i>Бричок С.Б.</i> Інтерактивна лекція у викладанні курсу „Історія педагогіки”	99

<i>Боровець О.В.</i> Проблемне навчання як технологія професійної підготовки педагога	103
<i>Ващик Т.І.</i> Функціонування навчально-наукового педагогічного комплексу.....	105
<i>Голік Л.О.</i> Концептуальні засади полікультурного виховання.....	107
<i>Гуцал Л.А.</i> Формування творчої особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки.....	110
<i>Філіпп'єва О.А.</i> Стан підготовки майбутніх учителів початкових класів до валеологічного виховання учнів.....	113
Частина II. Педагогічні та освітні технології у традиційному та інноваційному вимірах.....	118
<i>Грицай Н.Б.</i> Система підготовки студентів вищих навчальних закладів до проведення про проведення позакласної роботи з біології в загальноосвітній школі.....	118
<i>Березовський П.П.</i> Тести: Панацея чи опіум? (до проблеми переваг і недоліків тестового оцінювання)	123
<i>Берестецька Н.В.</i> Формування мотивації у курсантів-прикордонників як шлях підвищення їхньої навчально-професійної підготовки у військових вищих навчальних закладів.....	126
<i>Давнюк С.А.</i> Активізація професійної лінгвістичної компетенції студентів на матеріалі синтаксису.....	131
<i>Загайкевич Л.В.</i> Застосування знань фундаментальних наук при вивченні образотворчого мистецтва у вищих педагогічних закладах.....	133
<i>Захарчук З.А.</i> До питання про способи керівництва навчальним процесом оволодіння виразним читанням.....	137
<i>Зиль І.П.</i> Психолого-педагогічні аспекти формування екологічної свідомості учнів основної школи.....	141
<i>Лелюх Ю.В.</i> Готовність майбутніх вчителів до формування мовленнєвої компетенції учнів на уроках читання.....	144
<i>Матіяш В.В., Ковальчук Л.І.</i> Технологічні засади вивчення курсу „Загальні основи педагогіки” в умовах кредитно-модульної системи.....	148
<i>Мороз Л.В., Дохненко Н.Р., Самолюк І.В.</i> Формування навичок читання на початковому етапі навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі.....	150
<i>Петренко О.Б.</i> Технологія викладання гендерних курсів у вищій школі.....	153
<i>Літвінчук С.Б.</i> Самостійна робота студентів як засіб активізації навчання у вищій школі.....	157
<i>Припула Л.П.</i> Розвиток аграрної освіти в Україні: історичний аспект.....	161
<i>Павелків К.М.</i> Психологічні особливості засвоєння лексичного матеріалу іноземною мовою студентами немовних факультетів вищих навчальних закладів.....	164
<i>Сіранчук Н.М.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до проведення фасилітованої дискусії як методу розвитку образного мовлення молодших школярів.....	168
<i>Шевченко С.М., Барковський В.В.</i> Формування навчально-пізнавальної компетенції студентів через розв'язання прикладних задач вищої математики.....	171
<i>Шелюк В.О., Василюк В.М.</i> Гуманізація системи фізичного виховання студентської молоді.....	174
<i>Шоробура І.М.</i> Проектування технологій на уроках географії	176
<i>Шпортун О.М.</i> Народнописенна творчість у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя музики.....	179
<i>Яковичина Т.В.</i> Проблема взаємодії у навчальних закладах Волині (друга пол.ХІХ – поч. ХХ)	185
<i>Яшник С.В.</i> Використання гендерного підходу при вивченні курсу „Психологія управління” у вищих навчальних закладах.....	189
<i>Відомості про авторів</i>	192

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 35

Заснований у 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Варич О.С., Хильчук Т.К.

Здано до набору 15.11.2006 р. Підписано до друку 24.11.2006 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 29,92. Обл. вид. арк. 30,35. Замовлення № 16/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 35. — Рівне: РДГУ, 2006. — 196 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 6.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем дидактики вищої освіти, історії педагогіки, теорії і методики виховання та розвитку учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, практичних працівників освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20